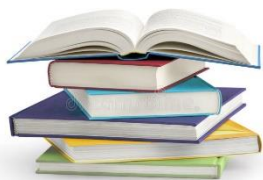

ŠC BERE 25/26

BRALNA ZNAČKA na ŠCNG

- S seznama izberi 2 knjigi in ju preberi do 30. marca 2026
- Izpolni obrazec o prebranih knjigah
- Obrazec oddaj v šolski knjižnici ali profesorici slovenskega jezika

ZAKAJ BRATI V DIGITALNI DOBI?

- Če bereš, lažje razumeš druge ljudi.
- Če bereš, vidiš več, slišiš več in lahko razmišljaš o več rečeh.
- Če poleg uporabe zaslonske tehnologije tudi bereš, se naučiš misliti na dva različna načina.
- Z branjem knjig se naučiš razmišljati z lastno glavo.
- Branje je napor, a tudi užitek.

KNJIGA ŠOLSKEGA LETA 2025/26

Carlotta Cubeddu, Federico Taddia: Premisli, preden objaviš

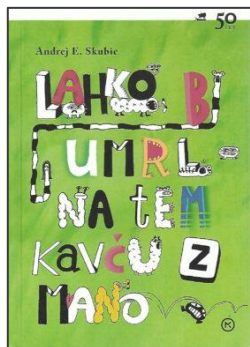
ZAKAJ?

Živimo v grobem, nestrpnem, neprijaznem svetu. K temu dostikrat nenamerno ali celo namerno, prispevamo tudi sami z nespoštljivo in neempatično komunikacijo. Knjiga nam pokaže, kaj je v naši komunikaciji (tako na spletu kot v živo) napačno in kako se lahko izboljšamo.

Mladi, takšni in drugačni

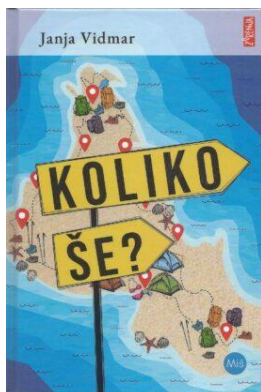
Andrej Skubic: Lahko bi umrl na tem kavču z mano

5 najstnikov 9. razreda, ki zaključujejo osnovno šolo. Po eni strani se tega veselijo, po drugi strani jih je strah, kaj bo sledilo. Novo okolje, novi sošolci, novi učitelji. Sedaj se poznajo, vsi vedo vse o vseh, čeprav z nelagodjem čutijo, da mogoče niso več povezani tako močno kot pretekla leta. Vsak se sooča z drugačnimi težavami, a še vedno znajo sprejemati drug drugega in zato lažje prebrodijo težke trenutke.

Daleč so bili že tisti časi, ko so bili Tomaž, Lija in on kot rit in srajca. Vsak dan so bili sposobni ušpičit kakšno traparijo. Zdaj pa – človeka si sedita nasproti in sploh ne vesta, kaj bi si rekla, če niti kompa ni zraven, da bi odigrala kakšen Island Battle na serverju. Zlasti Tomaž se je odmaknil v svoje sanjarije. On, Liam, pa je rad hodil nabijati fuzbal. Ampak zdaj je bila tam druga družba: Navadni Maks, Vujo, po novem še Hrust. S Tomažem in Lijo so posedali bolj ali manj samo še po šoli pred trgovino ... Še Jaka, ki je bil zadnje čase njihov privesek, se je ves zavlekel na internet.

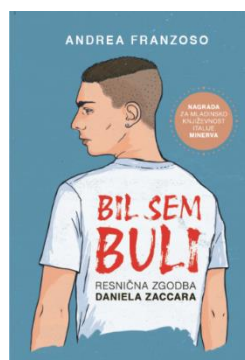
Janja Vidmar: Koliko še? **RASTEM S KNJIGO 25/26**

Nastopaška Iza in tiha Lucija vsekakor ne razmišljata o skupnem preživljanju prostega časa. Toda prav to ju doleti. Po pretepu v šoli se morata skupaj z mladimi iz planinskega društva, med katerimi je tudi njun sošolec Ognjen, udeležiti večdnevnega pohoda čez otok Krk. Na težki in včasih mukotrpni poti se počasi spoznavajo in povezujejo, med njimi vzniknejo simpatije. Le Izza se vzvišeno drži zase in nenadoma pobegne.

Mi trije, Izza; Lucija in jaz smo dali vse od sebe, da bi kar se da natančno pojasnili, kako in zakaj smo pristali na Krku. Nihče od nas ni ponosen na to, kar se je zgodilo. In naj kar takoj razčistim: nasilje ni kul. ... Toda na nek način nas je povezovalo ravno nasilje. In iz te izkušnje smo se vsi ogromno naučili.

Andrea Franzoso: Bil sem buli

Daniel živi v predmestju Milana. Ozračje v družini je napeto, nimajo denarja in nenehno se prepirajo. Je zelo dober nogometaš in že pri desetih letih igra za Inter. A pričakovanja so previsoka in Daniel pritiska ne zdrži. Njegove sanje, da bi postal slaven nogometaš, se razblinijo. V srednji šoli postane nasilnež, ki se ga vsi bojijo. Meni, da je edini način za pridobitev spoštovanja ta, da vzbuja strah in se ne boji ničesar in nikogar. Kasneje zaradi ropov pristane v zaporu.

Daniel in Maxim sta zadihano vstopila. Adrenalin je bil še na vrhuncu, zato nista mogla biti pri miru. Na ves glas sta začela Jamilu pripovedovati in pri tem krilila z rokami. Nista več nehala govoriti.

»Mi verjameš, da sem izklopil možgane, ko sva bila enkrat noter??? Tema, sama tema! Preklopil sem na avtopilota in vse je bilo mala malca.« ...

Jamil jima je s širokim nasmeškom prikimal. »Skratka, fanta, koliko denarja sta dobila?«

Mateja Perpar: Miha

21-letni Miha je hud frajer. Spretno krmari med ločenima staršema, jima vzbuja občutek krivde, manipulira in vedno doseže, kar želi. Po malem preprodaja travo, tako, za šport. Uspelo mu je končati gimnazijo in se vpisati na fakulteto, a tu se mu hitro zalomi. Počasi tudi starša spoznata, da mu je treba postaviti meje, kar seveda vodi v hud konflikt. V družini je tudi njegova mlajša sestra, ki se ji zdi, da je ob problematičnemu bratu nevidna. Kaj naj naredi, da jo bodo opazili? Zelo smešna, a hkrati realistična knjiga.

»Delam, kar hočem, učim se stvari iz neta, ki mi bodo gotovo bolj prav prišle kot tiste bedarije na faksu. Fiktiven vpis, da ima stari olajšavo, pa ker živim pri njem, mu ni treba dajati materi za preživnino, tako da sem v bistvu zanj cenejši. ... Mislim, saj mu nisem povedal, da sem fiktivno vpisan. Misli, da hodim na predavanja. Ampak so popolnoma brez veze. Folk sploh ni za žur. Enemu piflarčku sem vsilil indeks, da mi inskripcije in frekvence pobere. To je to.«

Mette Vedsø: Happy, Happy

Ubbe je najstnik, ki se dobro zaveda, da sta z očetom samohranilcem revna in nizko na družbeni lestvici. Po nenavadnem spletu okoliščin pa mu bogata vdova podari čisto nov komplet palic za golf s pripadajočo letno članarino v prestižnem golf klubu. Odloči se, da bo situacijo izkoristil in v klubu prevzel vlogo nekoga drugega. Pri tem ga podpira najboljši prijatelj Kerne. A laž ima kratke noge ...

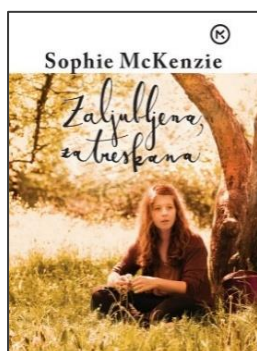
»Ti, Kerne, a veš, da sem dobil opremo za golf,« sem rekel in mu povedal celo štorijo. Kerne se je smejal kot zmešan.

»Mogoče je pa golf ravno zate.«

»Golf je za ...« skoraj sem bleknil za prasice bogate. Ampak ... Why not?

»Golf je zlata jama, Ubbe. In v tem dresu si perfekten,« mi je zatrdil Kerne.

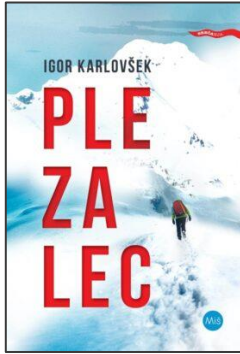
Sophie McKenzie: Zaljubljena, zatreskana

Šestnajstletna River se zaljubi v Flyna, s katerim igrata v šolski gledališki predstavi. Navdihnjena z ljubezensko zgodbo o Romeu in Juliji pričakuje idilično ljubezensko pravljico, a kaj kmalu ugotovi, da so stvari v resničnem življenju precej drugačne kot v pesniški domišljiji. Flynn je pogosto mrk, zlovoljen ter nedostopen in zdi se ji, da ga bolj kot njeno srce zanima njeno telo.

Najbolj se je razjezil, če sem ga spraševala o domu in družini, zlasti zakaj je tako zaščitniški do Siobhan. Enkrat ali dvakrat je zavpil name. Naučila sem se umolkniti, čim je dobil tisti jezni, nepristopni izraz, ki je pomenil, da bo zdaj, zdaj izgubil živce. Dopovedovala sem si, da to ni tako pomembno. ... Najini poljubi so – neverjetno – postajali vse boljši. Ni me več toliko otipaval, še vedno pa je drsel z rokami po meni. Pri tem sem zadrgetala po vsakem delčku telesa, ki se ga je dotaknil. Temu se je smejal in rekel, kako seksi sem. Pa nisem bila jaz tista, ki sem bila seksi. To sva bil midva. Skupaj.

Igor: Karlovšek: Plezalec

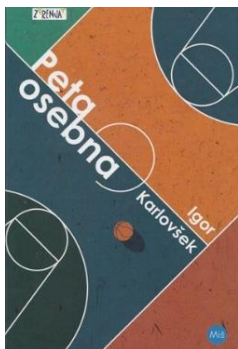

Rok trenira plezanje, a ker čuti, da ne dosega uspehov očeta alpinista, plezanje opusti. S Tino, prijateljico iz otroštva sta prijeten par, z njuno zvezo se strinjajo tudi starši. Rokova mama Jana je kirurginja in pozimi Tino povabi na službeno pot v Nemčijo. Ko se v malem športnem letalu vračata, letalo strmoglavi nekje v slovenski Alpah. Rokov oče se na reševanje odpravi s svojo ekipo GRS, reševanja pa se udeležita tudi Rok in njegov ded, ki mesto nesreče iščeta po drugi poti.

Rok se je s strahom ozrl proti dedku. On še ni bil v polni moški moči, dedka pa je ta zapuščala. Na srečo sta se obe krivulji srečali na približno isti točki, tako da ni bil nihče močnejši od drugega.

Roka je skrbelo, kdaj bo zagledal znake prevelike utrujenosti pri dedku. Vedel je, da ga ne drži pokonci neomajno prepričanje, da je ves ta napor sploh smiseln, tako kot njega. V veri, da leži Jasna nekje na dleskovškovi planoti, in ne mrtva v zatrepu Robanovega kota, ni bil tako trden kot on. Bilo bi zoprno, če bi dedi nenadoma obupal, in se prepričal, da mučenje po globokem snegu, kjer se vdira do riti, ni smiselno.

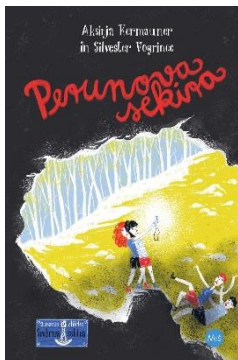
Jože Karlovšek: Peta osebna

Domen, perspektiven košarkar, se z mamo iz Celja preseli v malo vasico Selca, ki se nahaja med Škofjo Loko in Železniki. Že prej se je veliko selil, tokrat v mamin rodni kraj. Obiskovati začne šolo in se spoprijatelji z Ano. Kmalu ugotovita, da sta imeli njuni mami skupno zgodovino, ki bo zelo vplivala tudi nanju. Kljub novemu okolju in dejstvu, da je Domnov oče v zaporu in da mama pred njim marsikaj skriva, se Domen odloči, da bo košarka še naprej del njegovih sanj. Še naprej tekmuje s svojo staro ekipo in upa, da ga bodo odkrili iskalci talentov.

Ko je tekal, poskakoval in izpadal nazaj in vstran z razširjenimi rokami, kot bi branil prostor pred nevidnim nasprotnikom, je bilo videti, da ne misli na nič. Samo telesu je dajal ukaze, zaradi katerih se je spremenil v dobro naoljen in učinkovit stroj. Marsikdo je odprtih ust strmel na igrišče, saj je bila razlika med njim in drugimi igralci tako zelo očitna, da je bodla v oko.

Aksinija Kermauer, Silvester Vogrinec: Perunova sekira (nadaljevanje Orfejeve lire)

V Orfejevi liri smo spoznali gimnazijko Evi, ki je ob treningu karateja postala samozavestno in drzno dekle, ki se zmore upreti nasilju, zaznamuje pa jo tudi nenavadna vez s preteklostjo. V Perunovi sekiri znova beremo napeto, temnačno zgodbo, ki se dogaja na Krasu. Izkaže se, da je Eva preskakovalka, ki nemoteno prehaja med preteklimi ter sedanjimi svetovi in včasih povleče s sabo v pustolovščino še koga drugega.

Hladno, megleno vreme se vleče že od novega leta, razpoloženje je na psu. Vse se mi zdi brezvezno. Kot da bi mi tista strašna noč izsesala vso energijo. Me je šok ob spoznanju, da me Mitja sploh ni imel rad in me je le izkoriščal, tako potrl?

Ali je krivo zavedanje, da pod našo domačo, brbota še ena resničnost, ki je lahko grozna, nerazumljiva in kruta?

Gayle Forman: Če ostanem

Glavna junakinja romana je sedemnajstletna čelistka Mia. Nekega jutra se na rutinski družinski vožnji v avto njene družine zaleti tovornjak. Za posledicami nesreče umreta njena starša in mlajši brat, njo pa hudo poškodovano prepeljejo v bolnišnico. Mia že hitro po nesreči doživi nekakšno zunajtelesno izkušnjo in z druge perspektive opazuje dogajanje okoli sebe. Opazuje babico, dedka, fanta Adama, prijatelje, ki se zgrinjajo v bolnišnico. V 24 urah po nesreči bralca pelje skozi svoje spomine in tehta ali ima dovolj moči, da ostane.

»Ostani.« Ob tej besedi se mu zatrese glas, vendar potlači čustva in nadaljuje.

»Za to, kar se ti je zgodilo, ni besed. Ampak vseeno je nekaj, za kar je vredno živeti. In pri tem ne mislim nase. Samo ... ne vem. Mogoče govorim neumnosti. Vem, da sem v šoku. Vem, da še nisem prebavil, kar se je zgodilo tvojim staršem, Teddyju ...« Ko izreče njegovo ime, se mu zlomi glas in po licih se mu usujejo solze. In jaz pomislim: Rada te imam.

Gayle Forman: Kamor je šla

Nadaljevanje romana Če ostanem.

Po tragični smrti svoje družine in težkem okrevanju Mia zapusti Adama in se v New Yorku zateče v svet klasične glasbe, Adam pa na drugem koncu Amerike gradi rokovsko kariero. Kljub popularnosti in novi zvezi ne more preboleti, da ga je Mia zapustila in prekinila vse stike z njim. Po treh letih se ustavi na Miinem koncertu in čeprav se sprva namerava potuhiniti, se izkaže, da je napočil pravi čas, da se soočita s preteklostjo.

Odidem v hladno, zatemnjeno dvorano. Zlekнем se na sedež in se spomnim, kdaj sem zadnjič poslušal koncert za čelo na tako imenitnem kraju. Pred petimi

leti, na najinem prvem zmenku. Tako kot takrat sem tudi zdaj ves na trnih od pričakovanja, čeprav vem, da je nocoj ne bom poljubil. Ali se je dotaknil. Še od blizu je ne bom videl. Nocoj bom poslušal in to bo dovolj.

Vinko Möderndorfer: Kit na plaži

Nika se s starši preseli in zadnji razred osnovne šole obiskuje v novi šoli, novem kraju, z novimi sošolci. Vse je na videz zelo lepo in tako, kot mora biti. Priljubljena je, zgovorna in duhovita, zna si pridobiti prijatelje. A izkaže se, da ima skrivnost, ki na njeno grozo ne ostane skrita prav dolgo.

Že tonem v spanec, ko me predrami tiho šklopotanje pri vratih. Znano praskanje. Nisem zaklenila vrat, se panično prebudim. Vrata se počasi odprejo. Delala se bom, da spim. To pomaga. Potem po navadi odide. Obrnjena sem stran od vrat, k

zidu. Vidim, kako na posteljo pade kvadrat rumene svetlobe. V njem vidim senco. Obris. Nemo stoji med vrati in čaka, da ga bom povabila noter.

Delam se, da spim. Počasi zapre vrata.

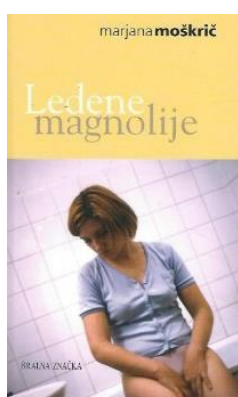
Alice Kuipers: Življenje na vratih hladilnika

Kratek roman o odnosu med prezaposleno mamo in 15-letno Claire je napisan v obliki sporočil na hladilniku – nekatera so običajna, nekatera intimna, nekatera smešna in nekatera jezna. Predstavljajo devet mesecev v njenem življenju: šolski vsakdan, fantje, delo in opravljanje, soočanje z boleznijo.

Prišla sem domov in tebe ni bilo, mami. Kar ni nič čudnega, saj te nikoli ni. Potem sem videla tvoje sporočilo. Če bi bila tukaj, bi ti povedala, ker te ni, ti moram napisati. Michael je čudovit. Je zabaven in simpatičen in je ob meni, ko ga potrebujem, kar je več, kot lahko rečem zate.

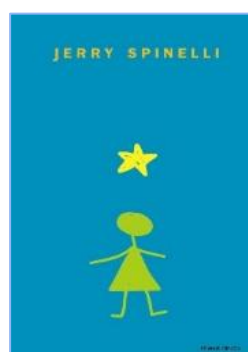
Marijana Moškrič: Ledene magnolije

Lucija je običajna najstnica, ki živi sama z mamo. Oče, alkoholik, ju je zapustil, ko je bilo Luciji devet let. Do svojega dvanajstega leta uživa v brezskrbni mladosti. Takrat v njeno življenje vstopi nov mamin mož. Vsi ji zavidajo očima, ki jo zasipa z darili in lepimi oblekami. A Lucija mu ne zaupa. Mama kmalu zanosi in Lucija dobi polsestro Urško. Zdi se ji, da jo bo dojenček zaščitil pred očimom, a temu ni tako. Pri štirinajstih letih jo posili. Lucija se zapre vase. Njeni prijateljici Mija in Pika se ves čas sprašujeta, kaj se dogaja z njo. Tudi prijatelju Niku, ki se zaljubi vanjo, ne pusti blizu.

Moral se je posvetiti družbi, pa mami pa mali Urški, ampak vedela sem, da me ima ves čas na očeh, da preži. Z enim očesom me je imel ves čas v pacu, pa naj je jedel, pil, kartal, se sončil ali plaval. Bil je tam, ves čas je bil. Kot kakšen plazilec, ki ure in ure preži na svojo žrtev. Naj dela karkoli, naj si vzame čas, naj misli, da je svobodna, da lahko dela, kar hoče, gre, kamor hoče, a je v zmoti. Ne bo mu ušla. Je že zapečaten.

Jerry Spinelli: Zvezdica

Dogajanje kratkega romana Zvezdica je postavljeno na gimnazijo v Arizoni, kjer nam avtor skozi oči dijaka Lea pripoveduje zgodbo o najstniški priljubljenosti, uporništvu in sprejetosti. Susan Julia Caraway – Zvezdica je nova srednješolka, ki s svojim prihodom dijake šokira, navduši in očara. Njeno obnašanje je tako drugačno, da vzbuja najprej odpor, potem navdušenost, ki pa ne traja dolgo.

In potem sem jo zagledal. Pri kosilu. Nosila je svetlosivo obleko, ki je bila tako dolga, da je pokrivala njene čevlje. Okrog vratu in rokavov je imela čipke. Izgledala je kot poročna obleka njene prababice. Njeni lasje so bili barve peska. Padali so ji čez ramena. Nekaj je imela obešeno prek ramen, vendar ne šolske torbe. Najprej sem mislil, da je nosila majhno kitaro. Kasneje sem ugotovil, da je bila ukulela.

Niccolo Ammaniti: Jaz in ti

Lorenzo je nedružaben, vase zaprt fant. Da bi ustregel staršem, se mami zlaže, da ga je skupina sošolcev povabila na smučanje v Cortino. A namesto da bi odšel z njimi, se skrije v klet, ki jo spremeni v začasno zatočišče. Načrte mu prekriža obisk polsestre Olivie iz očetovega prvega zakona, ki jo je videl le nekajkrat v življenju. Olivia je zasvojena, brez denarja in droge. Z obljubo, da ga ne bo izdala, ji nevedni in nič hudega sluteči Lorenzo dovoli, da se zateče v »njegovo« klet.

Vrata so se odprla v veliko pravokotno bivališče. Zgoraj sta dve s prahom zastrti okenci pustili pronicati medlo svetlobo, ki je padala na pohištvo, pokrito z blagom, na škatle, polne knjig, loncev in oblek, na razjedene okvirje, na lesene mize in vrata, na umivalnike, prevlečene z apnenčasto skorjo, na skladovnice s slamo prepletenih stolov. Kamor si pogledal, je bila nakopičena krama. Na eni strani je bila žimnica z odejami in blazino. Zaprl sem vrata. To je bil moj smučarski teden.

Giacomo Mazzariol: Moj brat lovi dinosavre

Zgodbo o mlajšem bratu Giovanniju, ki ima Downov sindrom, pripoveduje 19-letni Giacomo. Spominja se, kako je bilo, ko je kot 5-letni otrok izvedel, da bo dobil brata. Sprva je navdušen, saj ima že dve sestri. A kmalu spozna, da je njegov brat drugačen, v zgodnjih najstniških letih pa mu je z njim vse bolj neprijetno, začne ga skrivati pred prijatelji. Starša premoreta dovolj zdrave pameti, da v svojem slogu vzgajata svoje otroke. Resnična zgodba dveh bratov, predstavljena na lahkoten in humoren način, včasih smešna, včasih žalostna.

Gio se ni ničesar zavedel in se je še naprej igral. Kot bi bil zaprt v nekakšni časovno-prostorski kapsuli. Ni jih videl, ni jih slišal. Jaz pa.

»Sta videla njegov obraz?«

»In jezik? Kakšen jezik ima ... Ne morem verjeti.«

»Hej, kaj delaš, ploščata glava?«

Zdaj so stali v krogu okoli njega, podobni so bili Indijancem, ki obkoliijo karavano.

Tanja Selan: Ne znam ti povedati

Gimnazijka Neža je uspešna dijakinja, živi s starši in sestro Ronjo, a njen svet se spremeni, ko mama zboli za rakom. Sošolec Anže jo prosi za pomoč pri učenju matematike. Neža se zaljubi vanj. Tega ne more požreti Daša, Nežina najboljša prijateljica iz osnovne šole. Skupaj s še nekaterimi sošolkami se spravi nanjo. Domače razmere in šolsko okolje postajajo vse bolj preteči in Nežin varni svet se spremeni v svet negotovosti, strahu in nasilja ...

Zaletavanje vame na hodniku je bil dnevni šport, nova disciplina. Vedno s tako silo, da mi je vse odletelo iz rok. Nato so Daša, Tadeja in Urša po vojaško naredile krog okoli mene ter smeje gledale, kako raztresene učbenike pobiram s tal. In se borim, da se še sama ne raztrem nekam tja na tla. Na FB in Snapchatu so začele krožiti o meni laži in zmerljivke. ... V tem vzdušju sem se lahko le pogrezala v temo.

Gabriele Clima: Sonce med prsti

Dario je razredni upornik, ki na šoli vedno zakuha kaj neprijetnega. Ravnatelj mu kot vzgojno kazen dodeli v varstvo Andyja, tetraplegika, priklenjenega na invalidski voziček, ki komaj lahko spregovori kakšno besedo. Kljub začetni jezi se Dario na potrpežljivega, dobrovoljnega invalida naveže, tudi Andy se zabava v njegovi družbi. Ko Dario vidi, kako silno si Andy želi sonca in narave, nekega dne z njim pobegne k morju.

Andy je imel zaprte oči in obraz obrnjen proti soncu, ki je sijalo visoko na nebu. Smejal se je in užival v vsakem metru vožnje po cesti ter pri tem premikal glavo gor in dol, kapa pa mu je poskakovala in poplesovala po čelu.

»Videti si kot kakšen dirkalni butec«, mu je rekel Dario.

... kalni butec,« je za njim ponovil Andy. In se na ves glas smejal vsaj tri kilometre.

Gary Paulsen: Sekira rešitve

Brian je mestni fant, vendar mu uspe, da se v težkih trenutkih zoperstavi naravi in se nauči živeti skupaj z njo. Med poletnimi počitnicami se z malim športnim letalom odpravi k očetu na sever Kanade. Med poletom pilota zadene kap in letalo strmoglavi v jezero. Brian je nepoškodovan, vendar mora v divjini preživeti sam. Podžiga ga volja do življenja in upanje, da ga reševalci prej ali slej vendarle najdejo.

Poškodovane je moral imeti tudi hrbtne mišice – ko se je pretegni, je mislil, da mu bodo popokale – in medtem ko je glavobol nekoliko popustil, ga je poskus, da bi obstal na nogah, tako utrudil, da se je skoraj sesedel. Dlani je imel napihnjene, otekline od pikov komarjev pa so mu skoraj zaprle oči, tako da je lahko gledal skozi ozki reži. Saj ni veliko videti, si je mislil. Pred njim se je raztezalo jezero, modro in globoko. Za trenutek se mu je prikazala podoba letala, potopljenega globoko pod gladino, in na sedež privezano pilotovo truplo z valjučimi lasmi.

Irena Velikonja: Taša

O izzivalni Taši pripovedujejo njeni trije sošolci in prijatelji – Maki, Gal in Brin, le v zadnjem poglavju se na kratko s svojim glasom oglasi Taša sama. Skozi njihov pogled se nam postopoma odkrivajo njihove življenjske zgodbe, katerih glavna protagonistka je prav Taša, ki je z vsakim izmed njih povezana na drugačen način.

Taša je bila drugačna od nas. Prav sevala je drugačnost ... Ne bi mogel reči, da se mi ni zdela zanimiva ... Imela je velike zelene oči in drzen pogled. Ničesar se ni bala. Mislim, da me je prav njena predrznost odbijala. Zdelo se mi je, da je trda, trda kot kamen.

Tamaro, S.: Pojdi, kamor te vodi srce

Gre za pisemski roman, napisan v obliki babičinih pisem vnukinji, ki je vsa naveličana odšla od doma ... Skozi pisma babica pred svojo vnukinjo neprizanesljivo razgrne svoje življenje in življenje njene matere ter poskuša doseči spravo z vsemi ter sama s sabo.

Kdo ve, zakaj je najteže doumeti prav najosnovnejše resnice? Če bi takrat vedela, da je prava lastnost ljubezni moč, bi se dogodki bržkone odvijali drugače. A če hočeš biti močan, se moraš poznati do globin, o sebi moraš vedeti vse, tudi najbolj skrite stvari, ki si jih najtežje priznaš.

Mateja Gomboc: Balada o drevesu

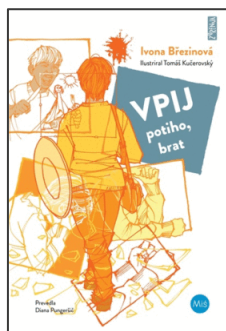

Ada je občutljivo dekle, ki ljubi glasbo. Ko se proti koncu osnovne šole z družino preseli v Ljubljano, je prepričana, da se bo njeno življenje spremenilo na bolje. Ampak Ada tudi v novi šoli ostaja siva miška, ki je pogosto tarča zbadljivk. Vse pa se spremeni, ko spozna Majka. Ko Majk naredi samomor, se Adi zdi, da se nikoli več ne bo izvila iz žalosti, a ji korak za korakom nekako uspe znova najti smisel življenja v glasbi, v svoji družini ter svojih in Majkovih prijateljih.

Teža spet lega na moje veke, najraje bi znova zaspala in odšla. Pa ne gre. Omamljenost je popustila, moram biti tu, v vsej zavesti. Temne postave, utelešene besede iz polsna so odšle, namesto njih gredo kot plaz mimo mene dogodki od ponedeljka popoldne prek noči do včerajšnjega jutra. Majk z

zadnjim poljubom in božajočimi dlanmi, ko sva se v šoli poslovila, Majk v veseljaških SMS-ih, Majk v ponovnem temnem pogovoru, Majk v nočnih mučnih izmenjavanjih. Majk v jutranjem molku. Na avtobusni postaji ga ni bilo, to je bilo nenavadno. Zadržnilo mi je grlo.

Ivona Brezinová: Vpij potih, brat

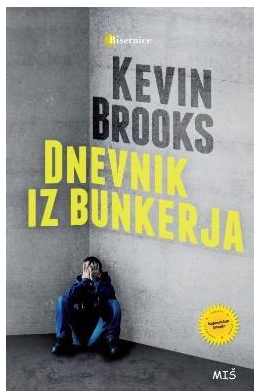

Jeremiáš je štirinajstletni fant s težjo obliko avtizma in motnjami v duševnem razvoju. Živi skupaj s sestro dvojčico Pamela in mamo samohranilko. Jeremiáš živi v svojem svetu, kjer mora vse potekati po strogo določenih pravilih. Vsak dan v tednu je v drugi barvi, hrana mora biti nujno okrogla, avtomobili na parkirišču parkirani vedno na istih mestih. Mama in sestra storita vse, da je s svojim obnašanjem čim manj moteč za okolico, vendar postaja to vedno težje.

Zaprte že končno tega debilnega pankrta v kletko, da ne bo ogrožal normalnih ljudi! je pisalo na zadnji strani razglednice brez naslova, brez znamke in seveda

brez podpisa... Pamela je zaklenila poštni nabiralnik, vstopila v dvigalo ... Kartico je hitro spravila v torbo in se odločila, da tokrat mami anonimke ne bo pokazala.

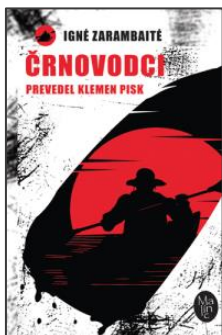
Kevin Brooks: Dnevnik iz bunkerja

Linus se zbudi v podzemnem bunkerju, potem ko ga je neznanec zvalil v kombi in ga omamil. Ker je njegov oče precej slaven, najprej pomisli, da so ga ugrabili zaradi odkupnine. Kmalu po njegovem prihodu v bunker začnejo z dvigalom, ki je edini dostop in izstop iz podzemne ječe, prihajati še drugi ugrabljeni. Linusu se pridružijo še devetletna Jenny, mlada in arogantna Anja, poslovnež srednjih let Bird, odvisnik Fred, in Russell, starejši temnopolti moški, za katerega se izkaže, da je znani fizik. Skupina hitro spozna, kakšna so pravila igre. Ugrabitelj jih namreč nadzira prek kamer, vsak prestop pa kaznuje.

Vrata dvigala so se odprla ... Notri sta bila dva človeka. Ženska na invalidskem vozičku in moški, ki je z zvezanimi nogami ležal na tleh, roke pa imel zvezane na hrbtu. Ženska je bila nezavestna. Bila je zadrogirana, tako kot jaz in Jenny. Droge sem lahko zavohal v njeni sapi – grenak, sladek, strašen vonj. Njena ličila so bila spackana in na ustih je imela nekaj zasušenega bruhanja. Moški je bil sicer buden, ni bil pa videti najbolje. Usta je imel zamašena s čepom, na katerem je bila kri, krvavel je iz nosa, levo oko je imel tako oteklo, da ga ni mogel odpreti, desno oko pa je besno strmelo vame.

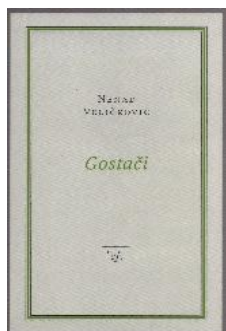
Igné Zarambaité: Črnovodci

Vožnja s kajaki in noč v zapuščeni hiši se zdi šestim prijateljem odlična zabava, a le do trenutka, ko ena izmed deklet izgine. Glavna junakinja, šestnajstletna Ana, se skuša spomniti poteka te nesrečne dogodivščine. Počasi skozi njeno pripovedovanje spoznavamo njo, njene pretekle tavme in se trudimo razumeti sosledje dogodkov tiste noči. Kajaki, prihod v koč, alkohol, stare in nove zamere, ki so vodile do nesreče. In kdo je Matiejus, skrivnostni fant, ki se nenadoma pojavi v Aninem življenju?

Zbudim se zgodaj, na mobilniku prebiram spletne časopise, da bi preverila, kaj je novega o Deimi. To je že postalo rutina. Vsakič, ko ne najdem ničesar, si oddahnem. Še en običajen dan. Še en dan se bom lahko pretvarjala, da se ni nič zgodilo. Samo pretvarjala. Spomnim se, kaj mi je rekla Dovile. Zlepijo se novi koščki iz tiste noči. Najprej sem jih poskušala najti in povezati, sedaj pa se stikajo, slika postaja vse ostrejša in širša, ampak ne morem videti celote.

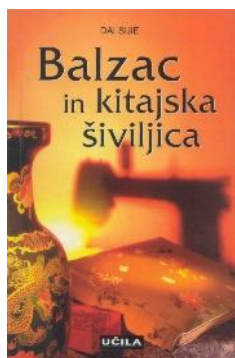
Veličković, N.: Gostači

Sarajevo 1992. Glavna junakinja romana srednješolka Maja piše utrinke iz vojnega mesta. Skupaj z očetom, sicer direktorjem muzeja, mamo, babico, starejšim bratom ter njegovo nosečo ženo živi v kleti mestnega muzeja. Tu sta tudi vratar Brkić in njegov prijatelj Julio, soseda Kremenčkova in njen mož Junuz. Z njimi stopimo v svet vojnega vsakdana – absurdnega, grotesknega, tudi humornega, a vedno bolj tragičnega.

Čeprav ima vsak svojo teorijo o tem, kdaj se je začela vojna, za uradni datum začetka velja četrti april. Tega dne smo bile mama, babica in jaz v našem stanovanju v naselju Dobrinja. Tatek je prenočeval v muzeju, ker se je ravnal po tisti ljudski, da direktor zadnji zbeži iz goreče ustanove. Ker pa muzej ni zgorel, naše stanovanje pa je, smo se v paniki in v zadnjem trenutku preselile k tatku. Tako smo vsi skupaj postali gostači.

Sije Dai: Balzac in kitajska šiviljica

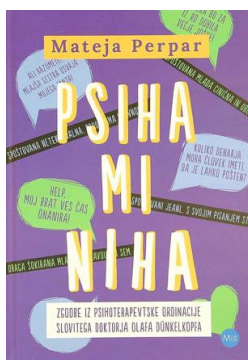
Zgodba se odvija na Kitajskem v 70. letih, v času trdega komunističnega režima. Glavnega junaka in njegovega prijatelja Lua pošljejo na »prevzgojo« v zaostalo gorsko vasico. Kot drugi kmetje morata tudi onadva garati v rudniku, a ko vaški starešina odkrije njun dar pripovedovanja, dobita med vaščani nov status. Pridobita si naklonjenost starešine in domačinov, predvsem pa lepe hčerke krojača iz sosednje vasi, v katero se oba zaljubita.

Luo, pripovedovalec filmov, ne norčuj se iz moje pisave. Nikoli nisem hodila v šolo, kot ti. ... Izvedela sem, da čudovito pripovedujeta filme. Šla sem povedat starešini in je za to, da pošlje dva kmeta v rudnik, da vaju za dva dneva nadomestita.

Vidva pa prideta v našo vas pripovedovat film. Če pomislim na rudnik, občudujem vajin pogum. Samo upam, da se ne bo zrušil. Uredila sem vama dva dneva počitka, se pravi, dva dneva manj tveganja. Kmalu na svidenje.

In na koncu še nekaj nasvetov...

Mateja Perpar: Psiha mi niha

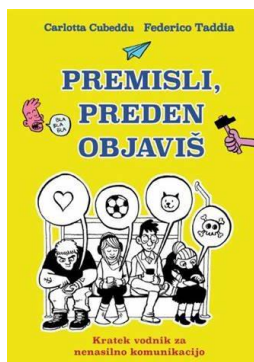

Psiha mi niha je skupni naslov za zbirko zgodb, ki opisujejo večje ali manjše tegobe najstnikov. Beremo jih kot pisma, naslovljena pa psihoterapevta, ter odgovore naje. Tako vprašanja kot odgovori so napisani z veliko mero humorja, ki nam pomaga, da na težave lažje pogledamo z nekoliko več distance. Težave, ki tarejo mlade niso olepšane, odgovori (sicer fiktivnega dr. D-ja) pa brez zgražanja, predsodkov, obsojanja in pridiganja.

Se ti zdijo prfoksi in starši nemogoči? Virtualni lajf razumljivejši od realnega?

Imaš občutek, da ne dohajaš vsega, kar šola, okolica, družina in družabna omrežja pričakujejo od tebe? Izvoli prebrati ultimativno knjigo za primere, ko Shit happens. Uporabna je najmanj do konca branja in še naprej.

Carlotta Cubeddu, Federico Taddia: Premisli, preden objaviš

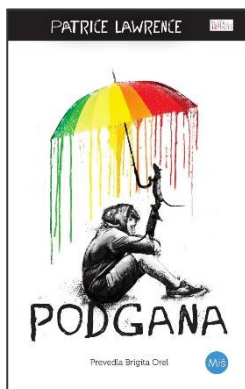

Znaš komunicirati odgovorno do sebe in bližnjih? Ko se pogovarjaš s prijateljem, ko si v šoli, ko objavljaš na družbenih omrežjih ali odgovarjaš na sporočilo, sam odločaš, kaj sporočaš okolici. Ta knjiga nam pomaga izboljšati vedenje na internetu pa tudi v resničnem življenju.

Nočem se odpovedati svojim virtualnim prijateljem. Pripovedujem jim o vsem, kar se mi dogaja. Mirna sem. Če kdo pretirava, ga lahko kadarkoli blokiram. S svojimi sošolci se ne morem pogovarjati. Vsi se mi zdijo zaostali in obsedeni s stvarmi, ki me sploh ne zanimajo. Zakaj bi izqubljala čas z njimi?#

»Ta kratke« – rezervirano za dijake poklicnih smeri

Patrice Lawrence: Podgana

Al živi z mamom Ramono, ki je pravkar prišla iz zapora. Nima službe, z Alom živita v socialnem stanovanju. Ko je bila v zaporu, je Al živel pri rejnikih, saj oče ni želel poskrbeti zanj. Večkrat je lačen in njegove sanje so predvsem poln hladilnik. Prijateljev nima. Ima pa dve udomačeni podgani, Venom in Vulture. Boji se, da bo mama ponovno pristala v zaporu. Ko se to res zgodi, se Al besen sklence maščevati sosedu Braykerju, ki je po njegovem kriv, da so mamu ujeli pri kraji v trgovini.

Opeka začenja postajati težka, vendar je nočem odložiti. Lačen sem in tudi hladno postaja. Pomislim, da bi odložil opeko in se vrnil domov, kjer me čaka hrana. Pogledam v Braykerjevo kuhinjo. Prazna je. Trdneje primem opeko in naredim korak naprej.

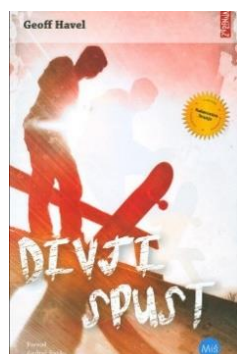
Jeff Ross: Temna resnica

Riley in Dashawn že od malega skupaj skejtata. Skupaj z Natasho, ki spretno snema njune trike za promocijski video, se odpravijo na snemanje pri novozgrajeni stavbi, ki s svojimi stopnicami in drogovi kar kliče po skejtanju. A njihovo snemanje prekine policija, zato se hitro razkropijo. Naslednji dan Riley izve, da so policaji ujeli Dashawna in ga pretepli. Ne zaradi skejtanja, ampak zato, ker je črnc, ki potrebuje posebno lekcijo.

Policijsko poročilo v nadaljevanju navaja, da je črnskemu mladeniču spodrsnilo, padel je, se potolkel na stopnicah, se zaletel v betonski drog in si poškodoval roko. Policisti so mladeniča pripeljali v bolnišnico. Ker na zemljišču ni bilo znakov škode, ga ne bodo obtožili motenja posesti ali uničevana lastnine.

Geoff Havel.: Divji spust

Ian in Ranga, prijatelja in sošolca, obožujeta skejtanje in računalniške igre. V njuno ulico se priseli James, ki je zaradi hude bolezni na invalidskem vozičku in fantje se med seboj hitro spoprijateljijo. James s pomočjo zmore vse, razen skejtanja. Zato se Ian in Ranga, medtem ko je James v bolnici, domislita, kako bi tudi James lahko skejtal.

»Misliš, da bi moj voziček zvozil tisti del tam?«

Voziček ne bi niti slučajno zvozil niti prvega dela rampe, če pa bi že prišel do vznožja, bi se tako raztreščil, da bi morali poklicati rešilca. Pogledam ga in ne morem verjeti. Oči se mu kar svetijo in pripravljen je, da se spusti.

»Zmešan si,« rečem. »Če boš poskusil, boš videl, kaj zares pomeni, da te boli.«

»Dobro vem, kako je, če te boli,« reče James.

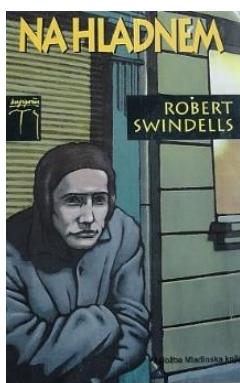
Thomas Fiebel: Vse vem o tebi

Nina je besna. Neprestano dobiva sporočila z neznane telefonske številke. Pošta ji dostavlja pakete in stvari, ki jih ni nikoli naročila. Nekdo pod njenim imenom vdre v šolski računalniški sistem. Prepričana je, da se ji želi maščevati njen nekdanji fant.

Odprla sem paket in zagledala kemične svinčnike. Neverjetno veliko kemičnih svinčnikov. Z enim sem presenečeno nekaj načočkala na papir. Potem sem videla, da je nekaj vgravirano vanj: NINA NICE: HOT SOCCER BITCH.

Robert Swindells: Na hladnem

Link zaradi neznosnih domačih razmer zbeži v London, kjer si želi najti službo. Ker mu ne uspe, pristane na cesti – postane eden izmed številnih mladih brezdomcev. Težko prebijanje iz dneva v dan mu olajša Ginger, ki že nekaj let živi na ulicah in Linka vzame pod svoje okrilje. Njuna zgodba se prepleta z delovnimi poročili upokojenega vojaka, ki želi londonske ulice »počistiti«. Kmalu opazi tudi Linka in Gingerja.

Vlekel sem se po ulici in iskal primeren prostor za spanje. Čez nekaj časa sem našel primeren kot. Skril sem se vanj in prestrašen razmišljal, če si sploh upam zaspiti, kaj če je to spalnica nekoga drugega? Kaj če se pojavi in si zaželi mojega nahrbtnika in spalne vreče? Lahko bi me preprosto zabodel in si sam postregel.

Mary Jennifer Payne: Dovolj

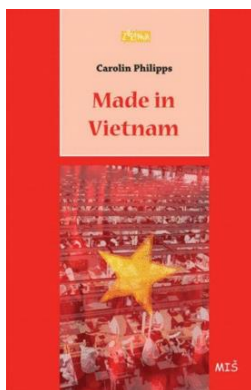

»Ni moja krivda, da je moje družinsko življenje popolnoma zajebano.«

Po smrti očeta se mama glavne junakinje Lizzie iz učiteljice angleškega jezika spremeni v alkoholičarko. Pusti službo, živi od socialne pomoči. Skupaj z njo toneta v revščino tudi Lizzie in njen desetletni brat Charlie. Ko se k njim vseli Dean, mamin novi partner, pa se vse skupaj še poslabša.

Če bi lahko imeli katerokoli super moč, katero bi izbrali? ... Zame odločitev ne bi bila težka. Kadarkoli se je v zadnjih treh letih mamin fant odločil uporabiti me za boksarsko vrečo, sem si zaželela, da bi postala nevidna.

Carolin Philipps: Made in Vietnam

Mlada Vietnamka Lan zaradi slabih gmotnih razmer v družini začne z delom v tovarni športnih copat. Kmalu se ji pridruži tudi mlajša sestra. Delovni pogoji v tovarni so slabi: delajo z nevarnimi spojinami, k poškodujejo njihove dihalne poti, delajo več kot 12 ur zapored, če naročilo ni dokončano, delajo tudi ob nedeljah. S prihodom inšpektorjev iz Evrope skuša Lan najti pot, kako jim posredovati sporočilo o resničnih pogojih dela v tovarni.

Tovarna je zavarovana kot zapor in delavci za zidovi jo tudi tako občutijo. A vseeno so tukaj prostovoljno. Nihče jih ne sili. Kdor hoče oditi, lahko odide, kadar koli. Nobenih delovnih pogodb ni, nobenih zakonov, ki bi jih ščitil, nikogar, ki bi jih zadrževal. Pa vseeno komaj kdo prostovoljno zapusti tovarno. Potrebujejo denar, ki ga zasluži tu, pa čeprav komaj zadošča za preživetje.

Josip Jurčič: Jurij Kozjak, slovenski janičar (priredba)

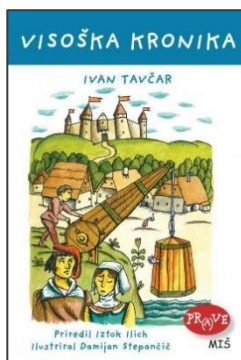
15. stoletje. Na slovensko ozemlje vdirajo Turki. Na gradu Kozjak živi Marko z edinim sinom Jurijem in grbastim bratom Petrom. Kot dober vojskovodja se pridruži cesarski vojski, kar izkoristi Peter, ki se hoče znebiti Jurija, dediča gradu. Jurija proda ciganom, ti pa Turkom za janičarja. Čez dvajset let se Jurij vrne s turško vojsko na slovensko ozemlje. Je glavni poveljnik janičarjev in največji trepet slovenskega prebivalstva.

»Jaz ti povem, kako se lahko maščuješ nad mojim bratom,« se je oglasil Peter, »samo prisezi mi, da nikdar ne izgovoriš več mojega imena in da te nikoli več ne bo v te kraje. Poslušaj. Moj brat Marko ima sina, ki ga ljubi bolj, kot si ti svojega

rad imel ...«

»Haha, in ti bi se ga rad znebil,« se je zakrohotal dolgin, »in babje srce imaš, ne upaš si ga sam spraviti s sveta. Pokaži mi, kje spi in jutri se ne bo več zbudil.«

Ivan Tavčar: Visoška kronika (priredba)

17. stoletje. Na posestvu Visoko Polikarp Kalan gospodari s trdo roko. Neizprosni in surovi so tudi do svojih dveh sinov Izidorja in Jurija. Pred smrtjo Izidorju pove za svoj zločin, s katerim si je pridobil posestvo, ki mu ga zapušča. Na Visoko pride Agata, vnukinja Jošta Schwarzkoblerja, ki ga je Polikarp ubil. Agata naj bi postala Izidorjeva žena, a se vanjo zaljubita tudi Jurij in delavec na posestvu Marks. Ker Agata Marksa zavrne, se ji maščuje tako, da jo obtoži čarovništva.

Škof je vstal. »Ti hočeš grešnico rešiti pred grmado? Ne boš je! Tisi tepec!« je zaničljivo dejal. Te besede, primerne za slugo, ne pa za gospodarja, so me globoko prizadele. Kot pijan sem se opotekel na hodnik.

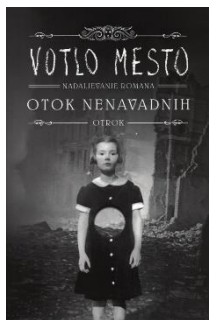
Bradbury Ray: Fahrenheit 451

451 stopinj Fahrenheita (233 stopinj Celzija) je temperatura, pri kateri se vname papir. Glavni junak zgodbe je Guy Montag, eden od požarnikov (včasih so jim rekli "gasilci"), katerih naloga je odstranjevati in sežigati knjige. Svojemu poklicu je Montag sprva predan, a stik s svobodnjaško sosedo obrne njegov svet na glavo. Zamika ga, da pogleda v eno od teh knjig, ki jih vsak dan sežiga.

Knjige so bombardirale njegova ramena, roke in kvišku obrnjen obraz. Goreča knjiga, malone tako poslušna kot golob s prhutajočimi krili v njegovih rokah. V medli, migljajoči svetlobi se je odprla stran, bila je kot snežni list in pazljivo potiskana z besedami. Zaradi naglice in vneme je imel Montag le trenutek časa, da si je prebral vrstico, ki pa mu je žarela v mislih še minuto zatem, kakor bi jo bili tja vtisnili z razžarjenim jeklom. Spustil je knjigo in takoj zatem mu je že padla v roke naslednja.

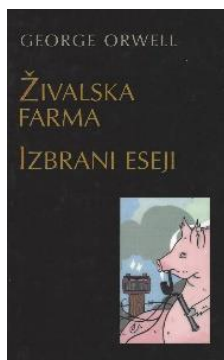
Ransom Riggs: Votlo mesto (ali katera druga knjiga iz trilogije Otok nenavadnih otrok)

Votlo mesto je nadaljevanje knjige Otok nenavadnih otrok. Zgodba govori o posebnejših, ljudeh z različnimi nadnaravnimi sposobnostmi. Dekle, ki lahko z rokami zaneti ogenj, ali fant, ki v svojem trebuhu varuje in obvladuje roj čebel, sta le dva od njih. Glavni junak Jacob, nekoč »normalen« ameriški šestnajstletnik iz sedanosti se tokrat prek časovne zanke znajde v Angliji leta 1940, kjer s prijatelji »posebneži« beži pred zasledovalci. Skupina se na poti po angleškem podeželju do zbombardiranega Londona srečuje z nenehnimi nevarnostmi. Napeta pripoved se začne prav tam, kjer se Otok nenavadnih otrok zaključí.

»Jakob, dragi moj prijatelj, bojim se, da sem te obsodila na kratko življenje, ujet si v umirajoči svet.« Globoko, trepetaje je vdihnila, potem pa nadaljevala: »K nam si prišel skozi zanko gospodične Selec, in to pomeni, da te samo gospodična Selec, ali njena zanka, lahko pošljeta nazaj. Vendar njene zanke ni več – ali pa je kmalu ne bo – zato je tvoja edina vozovnica za domov gospodična Selec sama. A če se nikdar več ne spravi v človeško obliko ...«
V izsušenem grlu se mi je naredil cmok. »Torej sem obtičal v preteklosti.«

George Orwell: Živalska farma (Cankarjevo tekmovanje 25/26 SŠ, 1. in 2. letnik)

Na farmi nezadovoljne živali po navdihujočem govoru starega prašiča Majorja izženejo kmeta Jonesa, saj imajo dovolj človekovega izkoriščanja. Farmo preimenujejo v Živalsko farmo. Izberejo si himno in druge državne simbole ter določijo 7 zapovedi, po katerih naj bi odslej potekalo njihovo življenje in omogočalo enakost med živalmi.

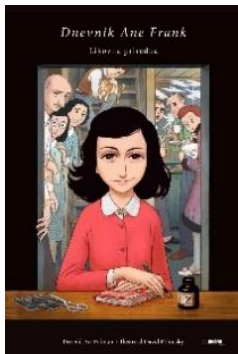
Ne pozabite, da morate človeka in vse njegovo ravnanje vekomaj sovražiti. Kdor hodi po dveh, je sovražnik. Kdor hodi po štirih ali ima peruti, je prijatelj. In zapomnite si tudi to, da v boju proti človeku ne smemo postati podobni njemu samemu. Tudi tedaj, ko ga boste premagali, se ne smete navzeti njegovih grehot ... In predvsem, nobena žival ne sme tiranizirati druge živali ... Vse živali naj bodo enakopravne.

Kratka zgodovina Slovenije

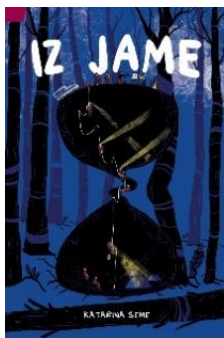
Zanimiva stripovska oz. ilustrirana predstavitev slovenske zgodovine, ki sega od prazgodovine do dosežkov samostojne države Slovenije.

Dnevnik Ane Frank

Strip po znameniti knjigi, ki je izšla kmalu po koncu 2. svetovne vojne. Ana se je skupaj z družino pred nacisti skrivala v podstrešnem prizidku poslovne stavbe v Amsterdamu. V dnevniku, ki ga je poimenovala Kitty, je opisala življenje v skrivališču. Malo pred koncem vojne je bilo skrivališče odkrito in stanovalci odpeljani v taborišče.

Katarina Šeme: Iz jame

Strip o reševanju iz jame, ki je nastal po resničnem dogodku. Avtorica stripa je tudi jamarka, ki je leta 2023 pomagala pri reševanju ponesrečene jamarke. Svoje izkušnje in izkušnje drugih reševalcev je strnila v strip, ki nam lepo predstavi, kako takšno reševanje poteka.

Andrej Rozman: Živalska kmetija (Cankarjevo tekmovanje 25/26 SŠ, 1. in 2. letnik)

Živalska kmetija je striparska predelava Orwellove zgodbe, postavljena v današnjo Slovenijo. Na Janežičevi kmetiji se živali uprejo pijanskemu in zatiralskemu kmetu in s hitro revolucijo prevzamejo oblast. Vodilne položaje si priskrbijo inteligentni prašiči, ki pristanejo – izključno v prid idejam preminulih očakov – celo na trgovsko izmenjavo z ljudmi, toda dlje ko je kmetija v prašičjih rokah, večji so problemi.

Zahtevnejši stripi

Samira Kentrić: Adna

Adna, mlado dekle, se sooča s spominom na svojo begunsko preteklost. Sprašuje se o smislu bivanja po smrti bližnjih, hromi jo nezmožnost, da bi o svoji izkušnji begunske deklice govorila v novi domovini.

Kafka

Kafka je stripovska biografija znamenitega pisatelja, ki pa je prepletena tudi s priredbami njegovih najbolj znanih del. Strip tako zelo dobro predstavi Kafkovo življenje in delo.

Jaka Vukotič, Žiga X. Gombač: Srečkonstrip

Strip o pesniku Krasa, njegovi poeziji in o času zgodovinskih avantgardističnih gibanj, v katerem je živel. V knjigi se dialog novinarja s pesnikom prepleta s Kosovelovo poezijo in idejami. Stripovska ilustracija se naslanja na dela likovnih umetnikov, predvsem iz prve polovice 20. stoletja. Likovnih referenc je ogromno in so na začetku in na koncu knjige tudi navedena.

Leto 2026 je ob 100-letnici njegove smrti razglašeno Kosovelovo leto.

To je naša preteklost

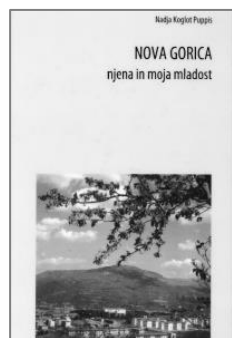
Mateja Gomboc: Gorica

Skozi pripoved o dveh goriških družinah, Marušič in Vecchiet, sledimo dogodkom na Goriškem v 20. stoletju – od prve svetovne vojne do prvih let po osamosvojitvi Slovenije. Svojo zgodbo pripovedujejo Dora Marušič in Pina Vecchiet, ki sta odraščali v 30-tih letih v Gorici in bili po koncu druge svetovne vojne priči postavljanja meje med Italijo in Jugoslavijo, in mlajši Mateja, Dorina nečakinja, ter Lili, Pinina hči.

Ti je prav, da bo zdaj tukaj meja? me je pogledala naravnost v oči. Če skomignem, bo videti v mojih očeh, da nisem pristna, ker mi v resnici ni bilo vseeno. Če odkimam, bom morala povedati, da me moti, ker veliko slovenskih vasi ostaja v Italiji. Franko bo zdaj živel v drugi državi in mnoge sošolke tudi. Učiteljišče, ki sem ga dve leti obiskovala, je v Italiji. Če prikimam, bo razumela, da sem vesela pripadnosti novi državi, v kateri bomo Slovenci imeli svoje mesto. Skomignila bi, odkimala in prikimala, vse to, ker sem bila razdejana kot pokrajina po viharju. Mejo so postavljali dva dni. Vedno ožja so bila vrata na drugo stran, skozi katera so se ljudje krčevito selili.

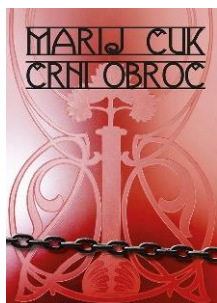
Nadja Koglot Puppis: Nova Gorica, njena in moja mladost

»Zgradili bomo nekaj velikega, nekaj, kar bo sijalo preko meje.« Ravnikarjeve besede dobijo nov prizvok po tem, ko smo prebrali knjigo Nadje Koglot Puppis Nova Gorica – njena in moja mladost, knjigo, ki pripoveduje o prvem desetletju gradnje in življenja v nastajajočem mestu. Avtorica s preprostimi besedami zajame bistvo, kar ji omogoči, da uspe pričarati vzdušje odraščanja v mestu, ki je zaživel sredi ničesar.

In ker smo vsi ti ljudje, ki smo tako ali drugače kot pionirji prišli v to mesto, morali tudi jesti, smo potrebovali trgovine. Stavb na tem močvirnatem polju ni bilo, stala je le stara frnaža, velika zapuščena opekarna, s svojimi tradicionalnimi prebivalci, majhnimi štirinožnimi glodalci. In v to frnažo je bila delegirana trgovina s kruhom, trgovina z jestvinami, majhna tehnična trgovina in glasbena šola. Na vhodu je bila stavba, verjetno še edina stara stavba v središču mesta, ki stoji še danes, v njej je bil brivec in ženski frizer, pod obokom pa tržnica. Tu so kmetice iz bližnjih vasi prodajale domačo svežo zelenjavo, ki so jo pripeljale na borelah.

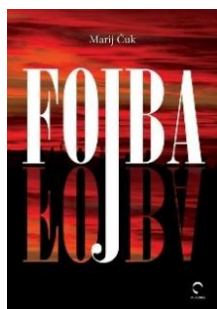
Marij Čuk: Črni obroč

Trst v letu 1920. V mestu, ki je bilo do 1. svetovne vojne pomembno avstro-ogrsko pristanišče in letovišče, je vse bolj čutiti naraščajočo nestrpnost do Slovencev in drugih neitalijanskih prebivalcev. V mestu se znajde dunajski advokat s svojo ljubico ter gorenjski par, ki se vrača na Bled. Proti lastni volji so pahnjeni v vrtnec dogodkov, ki jih spretno vodi Francesco Giunta, organizator fašističnega delovanja v Trstu, in ki se konča s požigom slovenskega Narodnega doma v Trstu.

»Nacionalni boj v Istri je neizogiben in se lahko konča edinole s popolnim izginotjem ene od obeh ras, ki si nasprotujeta. Če bomo imeli le srečo, da bomo prišli pod vladno naše italijanske domovine, se bomo z lahkoto znebili teh slovenskih in hrvaških kmetavzarjev. Sedaj smo to srečo dočakali,« je kričal Giunta, »kaj čakamo? Oko za oko, zob za zob, Split moramo maščevati!« Množica je vzvalovila, se premaknila, zaploskala in navdušeno vzklikala.

Marij Čuk: Fojba

Roman opisuje obdobje pred 2. svetovno vojno in med njo na Tržaškem. V ospredju je usoda slovenske družine Vodopivec. Riko je še srednješolec, ko v njihov dom vdre skupina fašistov. Čeprav ga v tistem trenutku ni doma, ga zločin zelo zaznamuje. Sledi vojna, po osvoboditvi Trsta pa usoda preganjanih doleti nekdanje preganjalce.

Bil je dan, ko je Mussolini na Velikem trgu razglasil rasne zakone. Množica je navdušeno vzklikala, iztegovala desnico, trinog jo je prepričeval, da je izbrana božja rasa, črnci, Judje, Slovani in kar je še take golazni, pa ničvredni ščurki, ljudje nižje vrste brez rodovnika, kaj ljudje, so živali, ki jih je treba iztrebiti. Zakon je treba sprejeti in ga spoštovati, ker gre za obrambo italijanske rase, kot je zapisano v kraljevem dekretu številka 1728. Starša sta se odločila ostati doma s šestnajstletno hčerko Nado, mlajši sin Riko pa je šel do prijatelja Gaetana, v resnici je bil to Božo, a imena s šumniki in slovenskega izvora so bila prepovedana.

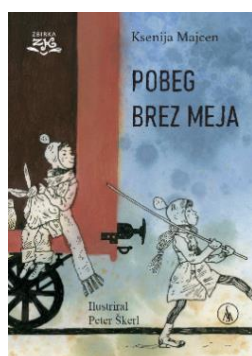
Pecchiari Pečarič Silvio: Otrok na Morganovi črti

Avtor se spominja svojega življenja. Rojen je bil v času vojne na Škofijah. Iz otroštva se spominja vojakov v različnih uniformah in strahu domačih, v povojnih letih zmede: domača vas je presekana z mejo, enkrat hodi v šolo v coni A, drugič v coni B, oče ima težave, ker je zaposlen v coni A, prisiljeni so se večkrat seliti in nazadnje pristanejo v kasarni v Miljah, kjer so nastanjeni istrski begunci.

Moje gledanje na zgodovinske dogodke in pripoved o mojem življenju imata gotovo manjšo težo od zgodovinskih knjig. A vendar, katerim knjigam naj verjamemo, če se pripovedi v slovenskih in italijanskih knjigah med seboj še vedno tako razlikujejo?

Ksenija Majcen: Pobeg brez meja

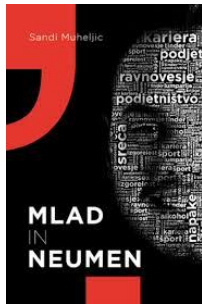

Pobeg brez meja je pripoved o zamisli, nastali v glavi osemletne deklice Ksenije, ki se z družino zaradi očetove službe v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja preseli iz Ljubljane Vzhodni Berlin. Ker pogreša dedka, otroško naivno načrtuje, kako bosta z novo prijateljico Anyo sami odpotovali preko meja železne zaveske k dedku v Slovenijo. Ob otroških dogodivščinah spoznamo družbene in politične razmere v Vzhodni Nemčiji v takratnem času.

Drugi carinik je z ogledalom na dolgem ročaju pregledoval spodnjo stran karoserije. Ko sta oba opravila vsak svoj del naloge, sta iz vozila znosila vse sedeže. Eden jih je pretipal in pregledal, medtem ko je drugi preiskal notranjost avtomobila: z lučjo je pregledal prostor pod volanom, se na več mestih dotaknil vseh vrat, tal in stropa, odprl vsak predalček. Nato sta sedeže ponovno namestila v avto.

Biografske in avtobiografske zgodbe

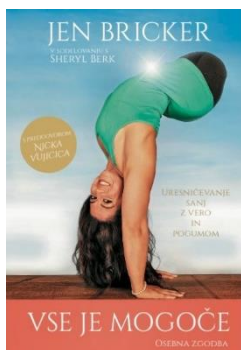
Sandi Muheljić: Mlad in neumen

Avtobiografska zgodba o mladem podjetniku in njegovi trnovi poti do uspeha. Avtor nam skozi branje ponuja ogromno lekcij na področju izobraževanja, podjetništva, ljubezni in sreče skozi humorne zgodbe iz lastnega življenja. Brez dlake na jeziku. Zabava, ogorčenost in poučnost zagotovljena!

Vse, kar boš prebral v nadaljevanju, izhaja iz mojega subjektivnega mišljenja, lastnih izkušenj in izkušenj drugih. Izhaja iz mojega trenutnega dojemanja sveta. ... Zato vse ideje in nasvete, ki jih boš prebral, jemlji kritično in si sam naredi svoje zaključke. Življenje ni knjiga receptov! Ti si kuhar svojega življenja. Okus pa ni stvar debate, ampak posameznika.

Jen Bricker: Vse je mogoče

Osebna zgodba Jen Bricker, ki so jo starši zapustili na dan rojstva, ko se je rodila brez nog. Njena posvojiteljica sta spodbujala njene talente in Jen je postala državna prvakinja v akrobatiki ter nastopala v številnih dvoranah in oddajah. Veliko potuje po svetu in predava o tem, da je z vero, zagnanostjo in odločnostjo vse mogoče.

Sem, kdor sem in to je moje. Bog mi tega daru ni dal brez razloga. Ne bi rekla, da sem »invalidna« ali »gibalno ovirana« oziroma da mi karkoli manjka. Vsak dan sem hvaležna za svoje telo. Če bi se rodila z nogami, ne bi dobila tako posebnih priložnosti za dober vpliv na ljudi.

Anita Ogulin, Vasja Jager: Tako zelo vas imam rada

Anita Ogulin je najbolj prepoznavna slovenska humanitarka. V avtobiografiji, ki jo je pisala v svojih zadnjih mesecih življenja, je opisala svoje otroštvo ob odtujenih, slepih starših, življenje ob nasilnem možu iz prvega zakona, od katerega se je lahko ločila šele po tem, ko je streljal nanjo in njuno hčerko, kasnejše nekajletno življenje samohranilke. A kljub temu ali prav zaradi tega je svoje življenje v celoti, vse do zadnjih dni, posvetila humanitarni pomoči otrokom in družinam v stiski.

Ko sem zaznala, kaj se dogaja z ljudmi, sem njihove stiske začela reševati drugače – neposredno, iz oči v oči in s konkretnimi dejanji. Takrat sem bila označena za manipulatorico oz. nekoga, ki namenoma laže o revščini. ... Oklicali so me za lažnivko, povzpeticico in iskalko pozornosti z opozarjanjem na temno plat slovenske zlate mrzlice, ki po mnenju marsikoga niti ni obstajala – oziroma ne bi smela obstajati.

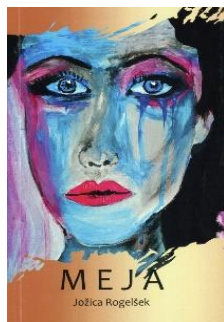
Ilana Zoja Glisik: Ne glej stran: Življenje z avtizmom

Ilana Zoja v knjigi iskreno piše o svojem avtizmu. Opiše svoje otroštvo, šolska in srednješolska leta ter mukotrpen boj z različnimi motnjami (obsesivno kompulzivna motnja, čustvenimi izpadi, motnja senzornega procesiranja, tesnoba in panični napadi). Kljub vsem težavam je postala uspešna študentka.

Po pravici, če bi se vprašalo mene, bi oblačila nosili samo zaradi njihove prvotne namembnosti, namreč da nas grejejo; če ne bi bila tako negotova glede svojega telesa, bi doma hodila gola. Enostavno ne razumem dejstva, da se me mora neko blago ves čas dotikati. Ozka oblačila so bila vedno težava. Na splošno velja, da več kot smem pustiti kože gole, da se je nič ne dotika, bolje je. Moj največji sovražnik v modnem svetu, pa je džins. In bolje, da niti ne začnem o mržnji do skinny kavbojk. Modni oblikovalci so nekako uspeli skombinirati moje sovraštvo do ozkih oblačil in moj konflikt z džinsom, in ustvarili hlače iz mojih nočnih mor.

Rogelšek, Jožica: Meja

Jožica Rogelšek v kratki avtobiografski povesti opisuje svoje življenje, svoja otroška in mladostna leta, ki jih je zaznamovala mamina bolezen, paranoidna shizofrenija. Avtorica nam od blizu predstavi svet shizofrenije, ki je še danes navadno skrita za stenami družinskega življenja. Brez olepševanja spoznamo življenje v družini, v kateri so pravila običajnega življenja postavljena na glavo.

V naslednjih dneh je šel oče v bolnišnico, da bi govoril z zdravnikom. Izvedel je za strašno diagnozo: Psihoza, paranoidna shizofrenija. Misteriozne in zlovešče besede, ki jih nismo razumeli, obetale pa niso nič dobrega.

Jasna Šebjančič Pupis: Katarinin hrib

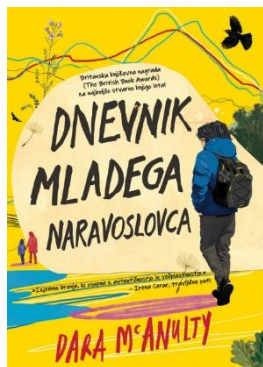

V Planini že od leta 1951 deluje vzgojni zavod, sedaj pod imenom Strokovni center za obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami Planina. Dolga leta je v njem kot psihologinja delala tudi avtorica pričujoče zbirke zgodb, ki opisujejo usode nekaterih zavodskih otrok.

O domu je govoril kot o najtoplejšem zatočišču na svetu – pa žal v resnici ni bilo tako. Njegov dom je bil eno samo gnezdo prepirov in nasilja med materjo in očetom, kadar koli se je prikazal. Očitki, solze, grožnje. Jeza in sovraštvo, pa le malo prijaznih besed, kvečjemu molk in tišina. Želel si je doma in v pričakovanju domov odhajal ob petkih, a se nezadovoljen vračal v nedeljo. In čez štirinajst dni vse znova ...

Stvarna literatura

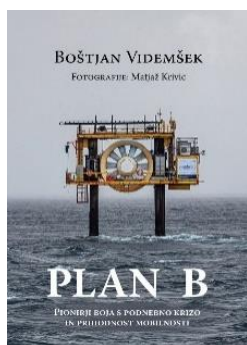
Dara McAnulty: Dnevnik mladega naravoslovca

V knjigi spoznamo svet narave skozi perspektivo nenavadnega najstnika, ki žonglira med domačimi nalogami, preverjanji znanja in prijateljstvi ter življenjem samotnega naravoslovca in okoljskega aktivista. Dara opisuje svoja opazovanja narave na vrtu in v divjini, piše o življenju ptic, dvoživk in drugih živali ter rastlin.

V daljavi lahko slišim krike morskih ptic. Čez obzorje letijo strmoglavci, kriki galebov postajajo glasnejši. Obstojim, gledam na morje in opazujem, kako se valovi nežno vrtinčijo, na somračnem nebu pa v jati v obliki črke V letijo beločeale gosi. Četudi smo komaj prispeli in bomo tukaj preživeli nekaj dni, se začnem spraševati, kako prazno se bom počutil, ko bo čas za odhod.

Boštjan Videmšek: Plan B

Novinar in fotograf sta se podala na pot okoli sveta, da bi odkrila, kako se različne skupnosti spopadajo s podnebnimi spremembami. Pot ju je vodila od Norveške, kjer črpajo ogljikov dioksid iz velikih industrijskih obratov in ga shranjujejo v Severnem morju, Švice, kjer črpajo ogljikov dioksid neposredno iz ozračja, Islandije, kjer izkoriščajo geotermalno, vetrno in sončno energijo, Škotske, kjer izkoriščajo energijo plimovanja, pa do grškega otoka Tilos, ki je dober primer energetske samooskrbnega območja. V Afriki, ZDA, Južni Ameriki in na Kitajskem pa sta raziskala industrijo litija, ključne sestavine vseh elektronskih naprav.

Otoki, prepredeni z vetrnicami in – pod vodo in na njej obdani z eksperimentalno in obetavno tehnologijo za pridobivanje električne energije iz valovanja in plimovanja – so že več let energetske samooskrbni. So del širše škotske zgodbe o vzponu obnovljivih virov energije, predvsem vetra. Leta 2019 je bilo 74 % vse, na Škotskem porabljene energije, pridobljene iz obnovljivih virov.

Miha Kovač: Berem, da se poberem

Ali ima branje knjig v dobi digitalnih medijev sploh še smisel? Zakaj bi se prebijali čez obsežne romane, ko pa si lahko ogledamo serijo, pobrsamo po spletu ali preprosto čas preživljamo drugače? Ta knjižica ponuja deset razlogov za branje, ki dokazujejo, da ima branje knjig številne pozitivne stranske učinke. Z branjem knjig si širimo in poglobljamo besedišče, ostrimo sposobnost mišljenja na vseh področjih, krepimo zmožnost razmišljanja.